

הידושו של מקרא

פרשת יתרו

כבר בביאתם לסיני ילמדו דברי תורה יהיו חדשים, הרי ביום זה עדיין לא ניתנה התורה כלל, ואיך יהיו חדשים בזמן שעדיין לא ניתנו.

עוד קשה למה לא אמרו להדיא כבכל מקום באחד לחודש השלישי באו מדבר סיני, ולמה כאן די בתיבת החדש ללמד דבראש חודש איירי, ואילו גבי החדש הזה לכם כתיב שם באחד לחודש.

עוד צריך ביאור למאי חזר הכתוב לומר ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני, היה לו לכתוב לומר בתחילה ויסעו מרפידים ובחודש השלישי ביום הזה באו מדבר סיני.

עוד צריך ביאור מהו דאמר הכתוב ויחן שם ישראל נגד ההר, לשון יחיד, ולפי מה דפירש רש"י דויחן היינו כאיש אחד בלב אחד, צריך ביאור מה עניין האחדות לקבלת התורה. עוד צריך ביאור למאי כתיב ויחנו במדבר, הרי די במה דכתיב ויחן שם ישראל נגד ההר.

ואולי יש לומר דבאמת כדי לידע דהחודש היינו ראש חודש לא די למיכתב החודש לבד, וכפי שמצינו בהחודש הזה לכם דכן כתיב באחד לחודש, רק דכאן כיון דכתיב אח"כ ביום הזה, ממילא מוכח דהחודש היינו כוונה ליום מסוים ולא לחודש כולו, ולכך ברור לנו דבראש חודש איירי,

ביום השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני: ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר (יט, א ב). עיין ברש"י הק' דביאר דביום הזה היינו בראש חודש, והקשה למה כתיב ביום הזה ולא ביום ההוא, אלא ללמד בא שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנו.

ובאמת צריך ביאור, דמנין לרש"י דאיירי בראש חודש, דאיך למד כן רש"י. ועיין בשפתי חכמים דביאר דמגז"ש הזה הזה מביום הזה להחדש הזה למידיים דבראש חודש איירי, אבל לפי זה עדיין קשה דאם מן ביום הזה למידיים דבראש חודש הוא, מהו דהקשה רש"י למה לא כתיב ביום ההוא, הרי צריכים הזה לחדש דבראש חודש היה.

ושם תירץ ע"פ המכילתא דבאמת מן בחדש השלישי לבד למידיים דבראש חודש איירי, דראש חודש איקררי חודש, וכפי שמצינו כתוב מחר חודש וכדומה, דממילא לכך הקשה לרש"י למאי כתיב הזה ולא כתיב ההוא, הרי לגז"ש דהזה לא בעינן דכבר מן החודש למידיים דבר"ח איירי, ולכך למד מכאן שיהיו דברי תורה חדשים עליך, והיינו הזה לשון הזה, ולא ההוא לשון עבר.

אבל עדיין צריך ביאור מה ענין חידוש דברי תורה ליום ביאתם לסיני, דבשלמא אם היה איירי ביום קבלת התורה ניהא, אבל

וכדמצינו דראש חודש איקרי חודש גבי מחר חודש.

רק דעל זה הקשה רש"י, דעדיין יקשה למה כתיב הוזה, הרי דבר זה אפשר ללמוד גם אם כתיב ביום ההוא, דבכל נדע דביום מסוי איירי, ועוד הקשה לו למה בעינן למיכתב ביום הוזה ולא לכתוב באחד לחודש, דבמה עדיף לכתוב כך מלכתוב בהדיא באחד. ולכך פירש רש"י דרצה הכתוב ללמד כאן דבר נוסף שיהיו דברי תורה חדשים עליך בכל יום, והיינו ביום הזה כל יום מחדש.

ומה דהקשינו דהרי עדיין לא ניתנה תורה ביום ביאתם לסיני, יש לומר דזהו הכנה לקבלת התורה לידע דבכל יום יהיו חדשים עליך, והכנה זו עושים ע"י האחדות של ישראל.

והיינו דעל ידי שיהיו ישראל מאוחדים בלב אחד, בכך יהיו בכל יום דברי תורה חדשים עליך, דזה ודאי שבכל ישראל יחד לא יעבור יום שלא יהא לאחד מישראל חידוש בתורה או התחדשות בקבלת עול תורה וכדומה, והיינו שאחד נעשה בן י"ג ויום אחד, ומשא"כ לכל יחיד ויחיד איננו בטוחים שיהא לו חידוש בתורה בכל יום, והטעם דבעינן חידוש בורה בכל יום ובלעדי זה לא ינתן התורה לישראל, כיון שהקב"ה חפץ בהתחדשות התורה בכל יום דבזה הוא מחיה העולם כולו.

ולכך כבר בביאתם לסיני היה צורך להכין עצמם באחדות, והיה צורך כבר אז להזהירם שיהיו דברי תורה חדשים עליך שידעו ההכנה שצריכים הם לעשות והיינו האחדות.

ולפי זה יבואר מהלך הכתוב, דכתחילה אמר הכתוב בחודש השלישי ולא ביאר באיזה יום להדיא, לומר דהעבודה של האחדות צריכים לעשות בכל יום, ולא רק ביום ביאתם לסיני, רק דיתחילו כן כבר מן יום ביאתם לסיני, ורק אח"כ ביאר באיזה יום באו לידע יום ביאתם, והיינו ביום הזה דהוא ר"ח וכדמצינו מחר חודש.

ולכך נקט הכתוב ביום הזה היינו שיהיו דברי תורה חדשים עליך, ועל זה ממשיך הכתוב ויסעו מרפידים, היינו שלצורך דבר זה שאמרנו שיהיו חדשים עליך צריכים לעזוב ענין הרפידים דהיינו מה דמופרדים כל אחד לעצמו, ובכך לבוא למדבר סיני.

וזה דאמר הכתוב ויחנו במדבר, היינו לשון מדבר דהיינו ללמוד ולחדש בתורה, שבכך גדול המדבר מן הצומח דאינו רק גדל והולך אלא גם מחדש ומדבר, ועל ידי מה עשו כן, על ידי שויחן שם ישראל נגד החר, שהיו באחדות כאיש אחד בלב אחד, וזהו נגד החר, וכפי שלמדו מן החר עצמו, שהר סיני לא רב עם שאר ההרים עלי יקבלו ישראל את התורה, דלכך קיבלו דווקא עליו התורה, ובזה נעשו מוכנים לקבל התורה.

ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וישב משה את דברי העם אל ה': ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך וגו' ויגד משה את דברי העם אל ה' (יט, ח ט). צריך ביאור בכמה עניינים כאן, בתחילה יש לבאר למה אמר הכתוב ויענו כל העם יחדו, הרי אם רצה הכתוב לומר דיחד ענו היה יכול לומר ויען כל העם ויאמר, דממילא נדע שאמרו כן כולם, וכפי שכתוב לעיל ויחן שם ישראל נגד החר, דממה דכתיב בלשון יחיד כבר משמע

דכאיש אחד בלב אחד נינהו, וממילא יחדו למאי נכתב.

עוד קשה כדהקשו בהרבה מן המפרשים מאי דכתיב וישב משה את דברי העם אל ה', דלמאי היה צריך משה לומר להקב"ה מה השיבו, הרי גלוי וידוע לפניו הכל. ועיין ברש"י הק' דכבר ביאר דלימדני משה דרך ארץ, דהגם דהקב"ה ששלחו יודע התשובה הוא השיב לו כפי שנתבקש.

עוד עיין ברש"י הק' דביאר דמה דכתיב ויגד משה והיינו מה דהשיב על הא דאמר הקב"ה הנה אנכי בא אליך בעב הענן, דתשובה על דבר זה שמעתי מהם שרצונם לשמוע ממך, דאינו דומה השומע מפי השליח לשומע מפי המלך, ורצוננו לראות את מלכנו, דצריך ביאור דהרי כבר הקב"ה בעצמו אמר הנה אנכי בא אליך, ושישמע כל העם בדברי עמך, דממילא באמת ישמעו אות מלכם, ומה תשובה שונה מכך אמר לו משה להקב"ה.

ועיין בשאר הראשונים דלא פירשו כן, אלא אמרו דויגד משה היינו הא דוישב משה לעיל, רק דלא השיב להקב"ה דברי העם עד שדיבר עמו למחרת דהיינו כאן, דממילא לדבריהם לא קשה מידי, דבאמת לא היה כאן תשובה שונה של משה אל הקב"ה גבי אופן רצונם לשמוע.

ואם תאמר לתרין לרש"י דהקב"ה אמר דידבר רק עם משה והיינו כדכתיב בדברי עמך, ואילו משה אמר דישראל רוצים שידבר הקב"ה אליהם מיד בלא שליחותו של משה, דממילא שונה תשובתו ממה שאמר הקב"ה קודם.

א"כ יקשה למאי היה צריך כלל משה לדבר אח"כ הוא לעם, הרי כבר באמירתו של הקב"ה אליו שמעו ישראל כדכתיב וישמע העם בדברי עמך, וממילא גם אם לא ידבר הקב"ה אל ישראל מיד, מ"מ משה למאי יהא צריך לומר להם שוב דברי הקב"ה, וממילא מה הוא דאמרו אינו דומה השומע מפי השליח, הרי ממילא אין צורך כאן בשליח.

וגם אם נתרץ דכן ידבר משה אל העם שוב, ואפי' דכבר שמעו מפי הקב"ה באמרו אליו, ומשום דלימד משה דרך ארץ דהוא צריך לעשות שליחותו, וכדיבאר רש"י לעיל גבי וישב משה. מ"מ יקשה דעדיין טענה דאינו דומה השומע מפי השליח אין כאן, דכבר גם שמעו מפי הקב"ה.

עוד קשה היכן מצינו כלל דאמרו ישראל למשה תשובה זו לומר להקב"ה שרוצים לשצוע מפיו ולא מפי השליח. עוד קשה מהו הלשון דנקט הכתוב 'ויגד' משה, הרי הגדה הוא לשון קשה כגידין, ואיך שייך לדבר אל הקב"ה בלשון כזו.

ואולי יש לומר דהא דאמר הכתוב ויענו כל העם יחדו לא היה רק באחדות ולב אחד, וכפי שמצינו גבי ויחן שם ישראל, אלא היה כאן דבר פלא איך שכל העם יחדו ממש אמרו כל אשר דבר ה' נעשה, ועל אף דעדיין לא שמעו מה יצום הקב"ה, וכפי הידוע אמירתם נעשה ונשמע, דנעשה ורק אח"כ נשמע מה צריך לעשות, דממילא דבר מופלא הוא ומראה גודל צדקתם של ישראל דאפי' לאחד מהם לא היה הו"א לשמוע קונם ולחשב הדבר, ולא עוד אלא שמיד יחד ענו כן כולם.

חידושו

יתרו

של מקרא

וזהו דאמר הכתוב וישב משה את דברי העם אל ה', וכדכבר ביאר באור החיים הק' דלא התשובה גרידא בא משה להשיב אל ה', דהרי גלוי וידוע לפניו תשובתם, אלא בא לפאר ולרומם את ישראל בעיני הקב"ה תשובתם איך שענו יחד כולם כל אשר דבר ה' נעשה.

וכששמע כן הקב"ה שמח ולכך אמר הנה אנכי בא אליך, וישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם, דהיינו דאמר לו הקב"ה הרי בי כבר אמרת דמאמינים הם, דהרי אפי' אמרו נעשה קודם לנשמע, ולכך אומר לך הדברים שהם ישמעו, ובכך לא רק בי יאמינו אלא גם בך, ולעולם כשתאמר בשמי דברים ידעו דמפי שמעת הדברים.

אבל על זה חזר משה ואמר תשובה על דבר זה שמעתי שרצונם לשמוע ממך, ולא די להם רק בשמיעה שישמעו מה שתאמר לי, אלא רצונם לראות את מלכם, והיות ודבר גדול ביקש בשבילם דהיינו ראייה מממש ואמירה של הקב"ה להם ממש, לכך ויגד משה דברים קשים כגידים, רק דכאן

לא היו הדברים קשים כגידים מן האומר אל מי שנאמר לו כבכל התורה, אלא הדברים היו קשין כגידין למשה עצמו על העזתו לבקש כן מן הקב"ה, דהיה רועד ופחד לבקש כן מן הקב"ה.

דממילא ניהא דעל אף דכבר הקב"ה אמר שיאמר למשה וישמעו העם, לא כך ביקש משה בשבילם, אלא שיאמר הקב"ה להם ממש בין בשמיעה ובין בראיה.

ומה דהקשינו היכן שמע משה מן העם תשובה זו, יש לומר דזה היה באמרם כל אשר דבר ה' נעשה, דהיינו מה שהקב"ה עצמו ידבר ולא מפי משה.

יוצא לאור ע"י הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו, מחבר גליון 'דפירשנו' על הדף היומי, קרית קרעטשניף רחובות.

להנצחות ולרשימת תפוצה וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות למס' פאלפון
0533132203 או למייל sh0533132203@gmail.com